

N:o 157.

Ank. till Riksd. kansli den 4 maj 1909, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för jordägare att inlösa till statsverket indragna hospitalsräntor m. m.

(I. A.)

I en till Riksdagen aflåten, till statsutskottet för förberedande behandling remitterad proposition (n:o 181) af den 26 mars 1909 har Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att besluta:

1:o) att de jämlikt nådiga brefvet den 12 maj 1876 från hospitalen till statsverket indragna och utgående räntor, kronotionde och öfriga nedanomförmälda afgälder af hemman och lägenheter skola, där så ej redan skett, omsättas i penningar efter nedan angifna grunder samt för hvarje fastighet i kronans räkenskaper sammanföras till en summa under benämning *indragen hospitalsränta*;

2:o) att för omsättning af ränta, kronotionde och den såsom ersättning för äckor och dagsverken bestämda spannmålsafgift skola i tillämpliga delar gälla föreskrifterna i nådiga kungörelsen den 11 maj 1855, angående de uti ordinarie räntan ingående persedlars omsättning och förenkling, och nådiga förordningen den 23 juli 1869, angående förändring af grundräntor och kronotionde; dock att till grund för omsättning af räntepersedeln smör inom Malmöhus län skall läggas

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 4 Saml. 1 Afd. 100 Häft. (N:o 157.) 1

medelvärdet emellan de tvenne medelpris å sagda persedel, som erhållas dels af de i Malmö hospitals räkenskaper för åren 1834—1837 debiterade pris, sammanlagda med markegångsprisen för åren 1838—1853, och dels af 1853—1862 årens markegångspris;

3:o) att de i ved eller torf bestämda afgälder omsättas, veden efter medeltalet af 1866—1875 årens markegångspris å bokved med beräkning af en famn till fyra lass samt torfven efter ett värde af 2 kronor 25 öre lasset;

4:o) att denna omsättning, om hvilken kammarkollegium har att gå i författning, skall tillämpas från och med år 1910;

5:o) att ägare af hemman eller lägenhet, hvaraf utgår indragen hospitalsränta, må friköpa sig från skyldigheten att utgöra sådan ränta medelst inbetalning till statsverket af ett belopp, motsvarande räntans kapitalvärde, beräknadt efter fem procent: börande anbud om inlösen ske hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som, sedan uträkning af lösesumman blifvit sökanden meddelad och beloppet däraf i behörig ordning till länsstyrelsen inbetalts, föranstaltar om behörig anteckning i jordeboken och anmäler förhållandet hos kammarkollegium;

6:o) att i aflösning, som i nästföregående moment omförmäles, ej innefattas hospitalsränta, som belöper på tiden, innan lösesumman till länsstyrelsen inbetalts;

7:o) att jordägare, som vid framställandet af anbud om inlösen därom gör förbehåll, må amortera lösesumman under loppet af sex år med lika belopp årligen; och skall för sådant fall den fastigheten åliggande hospitalsräntan nedsättas med en sjättedel årligen från och med året näst efter det, under hvilket första afbetalningen å lösesumman skall utgå;

8:o) att, där sådan amortering af lösesumman påkallas, det åligger Kungl. Maj:ts befallningshafvande att i samband med uträkningen af lösesumman upprätta plan öfver amorteringen och däraf föranledda räntenedsättningar samt att ej mindre föranstalta därom att de årliga amorteringarna varda särskildt för sig debiterade, indrifna och redovisade i sammanhang med kronouppbörderna än äfven tillse att, så snart amortering guldits, behörig anteckning om räntenedsättning göres i jordeboken och anmälan därom sker hos kammarkollegium;

9:o) att, om den bestämda amorteringen icke varder i behörig tid erlagd, anbudet om inlösen skall hafva förfallit och den fastigheten åliggande indragna hospitalsräntan fortfarande utgå, med iakttagande af den nedsättning, som på grund af redan inbetald amortering må hafva vidtagits; samt

10:o) att de medel, som genom ifrågavarande aflösning inflyta, må, i likhet med köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark.

I afseende å de skäl, som anförts till stöd för ifrågavarande framställning, tillåter sig utskottet att hänvisa till ofvanberörda statsrådsprotokoll.

I anslutning till den åsikt, som numera gjort sig gällande inom Riksdagen, att föråldrade skatteförhållanden borde, så vidt ske kunde, ordnas, anhöll Riksdagen i skrivelse till Konungen den 14 maj 1899, att Kungl. Maj:t behagade låta utreda, huruvida och under hvilka villkor de från f. d. hospitalshemman utgående, till statsverket indragna frälseräntor och andra afgälder skulle kunna af vederbörande jordägare inlösas, samt därefter till Riksdagen inkomma med det förslag, hvartill förhållandena kunde föranleda. Med anledning af denna framställning har, enligt hvad statsrådsprotokollet utvisar, på Kungl. Maj:ts föranstaltande i ämnet verkstälts noggrann utredning, hvaraf resultatet nu föreligger i ifrågavarande proposition. Och som utskottet icke haft något att erinra vare sig mot de föreslagna grunderna för räntornas omsättning i penningar och deras aflösning eller mot användningen — skogsinköp — af de medel, som genom aflösningen inflyta, eller mot framställningen i öfrigt, får utskottet hemställa,

Utskottets
yttrande.

att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition, må besluta:

1:o) att de jämlikt kungl. brevet den 12 maj 1876 från hospitalen till statsverket indragna och utgående räntor, kronotionde och öfriga nedanförmälda afgälder af hemman och lägenheter skola, där så ej redan skett, omsättas i penningar efter nedan angifna grunder samt för hvarje fastighet i kronans räkenskaper sammanföras till en summa under benämning *indragen hospitalsränta*;

2:o) att för omsättning af ränta, kronotionde och den såsom ersättning för äckor och dagsverken bestämda spannmålsafgift skola i tillämpliga delar gälla föreskrifterna i kungl. kungörelsen den 11 maj 1855, angående de uti ordinarie räntan ingående persedlars omsättning och förenkling, och kungl. förordningen den 23 juli 1869, angående förändring af

grundräntor och kronotionde; dock att till grund för omsättning af räntepersedeln smör inom Malmöhus län skall läggas medelvärdet emellan de tvenne medelpris å sagda persedel, som erhållas dels af de i Malmö hospitals räkenskaper för åren 1834—1837 debiterade pris, sammanlagda med markegångsprisen för åren 1838—1853, och dels af 1853—1862 årens markegångspris;

3:o) att de i ved eller torf bestämda afgälder omsättas, veden efter medeltalet af 1866—1875 årens markegångspris å bokved med beräkning af en famn till fyra lass samt torfven efter ett värde af 2 kronor 25 öre lasset;

4:o) att denna omsättning, om hvilken kammarkollegium har att gå i författning, skall tillämpas från och med år 1910;

5:o) att ägare af hemman eller lägenhet, hvaraf utgår indragen hospitalsränta, må friköpa sig från skyldigheten att utgöra sådan ränta medelst inbetalning till statsverket af ett belopp, motsvarande räntans kapitalvärde, beräknadt efter fem procent; börande anbud om inlösen ske hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande, som, sedan uträkning af lösesumman blifvit sökanden meddelad och beloppet däraf i behörig ordning till länsstyrelsen inbetalts, föranstaltar om behörig anteckning i jordeboken och anmäler förhållandet hos kammarkollegium;

6:o) att i aflösning, som i nästföregående moment omförmäles, ej innefattas hospitalsränta, som belöper på tiden, innan lösesumman till länsstyrelsen inbetalts;

7:o) att jordägare, som vid framställandet af anbud om inlösen därom gör förbehåll, må amortera lösesumman under loppet af sex år med lika belopp årligen; och skall för sådant fall den fastigheten åliggande hospitalsräntan nedsättas med en sjättedel årligen från och med året näst efter det, under hvilket första afbetalningen å lösesumman skall utgå;

8:o) att, där sådan amortering af lösesumman påkallas, det åligger Kungl. Maj:ts befallningshafvande

att i samband med uträkningen af lösesumman upprätta plan öfver amorteringen och däraf föranledda räntenedsättningar samt att ej mindre föranstalta därom att de årliga amorteringarna varda särskildt för sig debiterade, indrifna och redovisade i sammanhang med kronouppbörderna än äfven tillse att, så snart amortering guldits, behörig anteckning om räntenedsättning göres i jordeboken och anmälan därom sker hos kammarkollegium;

9:o) att, om den bestämda amorteringen icke varder i behörig tid erlagd, anbudet om inlösen skall hafva förfallit och den fastigheten åliggande indragna hospitalsräntan fortfarande utgå, med iakttagande af den nedsättning, som på grund af redan inbetald amortering må hafva vidtagits; samt

10:o) att de medel, som genom ifrågavarande aflösning inflyta, må, i likhet med köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark.

Stockholm den 4 maj 1909.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.
